

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
РЕГИОНАЛЕН ИНСПЕКТОРАТ ПО ОБРАЗОВАНИЕТО

Т Е М А

за общинския кръг на олимпиадата по ФИЗИКА за IX клас
За ученици, обучаващи се по учебната програма за IX клас

Уважаеми ученици, времето Ви за работа е четири астрономически часа!
16 януари 2016 г.

ЗАДАЧА 1. Взаимодействащи си електрични заряди – 10 точки

Две еднакви метални топчета със заряди $q_1 = -50 \text{ nC}$ и $q_2 = 100 \text{ nC}$ се намират във вакуум.

а) Ако топчетата са на много голямо разстояние едно от друго и на практика не взаимодействат помежду си, начертайте в работния си лист силовите линии на създадените от тях електрични полета. (*Спазете подходящото съотношение в техния брой.*)

б) Топчетата се доближават на разстояние $r = 10 \text{ cm}$ едно от друго.

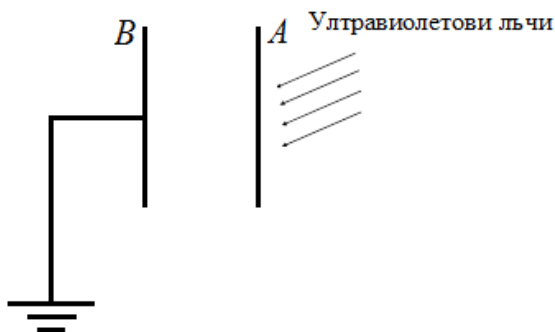
- Начертайте в работния си лист посоките на електричните сили F_1 и F_2 , действащи върху топчетата 1 и 2 съответно.
- Пресметнете големините на силите F_1 и F_2 .
- Ако топчетата бъдат оставени да се движат само под действие на електричните сили, какъв вид движение ще извършват? (използвайте подходящите определения: криволинейно, праволинейно, равномерно, ускорително)

в) Топчетата са допрени едно до друго, а след това отново са раздалечени на първоначалното разстояние r .

- Определете знака и големината на зарядите q'_1 и q'_2 на топчетата след допирането им.
- Ще се променят ли посоките на електричните сили, действащи на топчетата? Обосновете отговора си.
- Ще се променят ли големините на електричните сили върху топчетата – ако да, как? Обосновете отговора си.
- Пресметнете интензитета E на електричното поле, което топчето 1 създава в точката, в която се намира топчето 2.

ЗАДАЧА 2. Наелектризирана пращинка – 10 точки

Две метални пластинки са поставени успоредно една на друга, така че образуват плосък кондензатор, както е показано на фигурата. Пластинката B е заземена (т.е. свързана чрез метален проводник със земята). Пластинката A е осветена за кратко с ултравиолетови лъчи, при което от нея се отделят $n = 5 \cdot 10^9$ електрона.

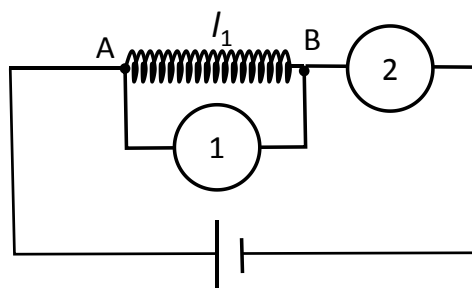

Предайте на квесторите листа с условията на задачите, писмената си работа и работния лист!

- а) Определете знака и големината на заряда q_A на пластинката A след облъчването.
- б) Определете знака и големината на заряда q_B на пластинката B . На кое явление се дължи зареждането на пластинката B ?
- в) Определете напрежението U между пластинките след облъчването, ако капацитетът на образувания от тях кондензатор е $C = 4 \text{ pF}$.
- г) Изобразете със стрелка в работния си лист посоката на интензитета на електричното поле между пластинките.
- В работния ви лист също така са дадени три точки, номерирани с 1, 2 и 3. Сравнете големината на интензитета на електричното поле в трите точки, като оградите буквата пред верния отговор в работния лист.
- д) Прашинка с маса $m = 1.10^{-8} \text{ kg}$, намираща се вътре в кондензатора, се допира до пластинката B . При допира пращинката се зарежда и започва да се ускорява към пластинката A , като я достига със скорост $v = 1 \text{ m/s}$.
- Какъв е знакът на заряда на пращинката? Обосновайте отговора си.
  - Определете големината q_1 на заряда на пращинката.

ЗАДАЧА 3. Определяне на неизвестни съпротивления – 10 точки

За изработване на електрически нагревател се използва жица с площ на напречното сечение $S = 0,2 \text{ mm}^2$, изработена от металната сплав нихром. Първоначално от жицата е отрязано парче с дължина $l_1 = 2,4 \text{ m}$, което е включено между точките А и В на електрическата верига, показана на схемата. С 1 и 2 са номерирани два електрически измервателни уреда.

- а) Какви са уредите 1 и 2?
- б) На графиката в работния лист е показана зависимост на тока I , който тече през нагревателя, от напрежението U между краищата му. Колко е съпротивлението R_1 на нагревателя?
- в) Колко е специфичното съпротивление ρ на сплавта, от която е изработен нагревателят?
- г) От същата жица е отрязан допълнителен нагревател с дължина $l_2 = 1,6 \text{ m}$, който също е включен между точките А и В.
- Колко е съпротивлението R_2 на допълнително включения нагревател?
  - Колко е еквивалентното съпротивление на веригата в този случай?
- д) На същата координатна система в работния лист постройте графика на тока I във веригата от напрежението U , когато във веригата са включени и двата нагревателя.

Необходими константи:

Константа в закона на Кулон:	$k = 9 \cdot 10^9 \frac{\text{Nm}^2}{\text{C}^2}$
Елементарен електричен заряд:	$e = 1,6 \cdot 10^{-19} \text{ C}$

Предайте на квесторите листа с условията на задачите, писмената си работа и работния лист!

РАБОТЕН ЛИСТ

ЗАДАЧА 1.

а) Начертайте силовите линии на електричните полета, създадени от топчетата.

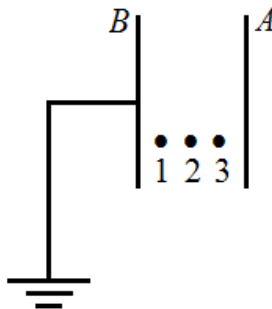

б) Начертайте посоките на електричните сили.

ЗАДАЧА 2.

г) Изобразете със стрелка посоката на интензитета E на електричното поле между пластинките.

Кое е вярното съотношение между големините на интензитета на електричното поле на точките 1, 2, и 3?

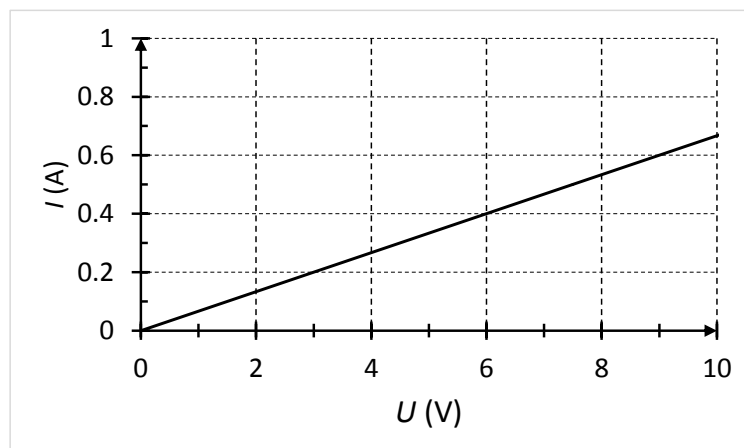
- а) $E_1 < E_2 < E_3$
- б) $E_1 > E_2 > E_3$
- в) $E_1 = E_2 = E_3$

Предайте на квесторите листа с условията на задачите, писмената си работа и работния лист!

ЗАДАЧА 3.

б) Използвайте графиката, за да определите съпротивлението на нагревателя.

д) Постройте на същата координатна система графика на тока във веригата от напрежението, когато са включени и двата нагревателя.

Предайте на квесторите листа с условията на задачите, писмената си работа и работния лист!